1940 ий
8
ДЕКАБРЬ
№ 107 (720)
Акше 5 ыр.

11-ше ИЙ ЛЕКТЕШ

Чыла элласе пролетарий-шамыч, ушныза!

Рвезе коммунист

ВЛКСМ Маробком ден Йошкар-Ола Горком орган

Партийный пропагандын качествыже верч

Пектубаевский район Чирковский средний школа пеленсе комсомольский организацийын секретарьже Пасынков йолташ „ВКП(б) историй краткий курсым“ высший звено дене тунемеш. Кадамский НСШ-ын директоржо, комсомолец Ягодаров йолташ партий историйым средний звено дене тунем пытарен, кызыт первоисточникым применятлен тунемеш.

Йошкар Олаште УНХУ пеленсе комсомольский организацийыште 10 комсомолец уло, нуно шкеныштын политический шинчымашыштым эреак нолтен шогат. НКВД пеленсе комсомольский организацийыште (секретарь Алипов йолташ), Банкыште ыштыше комсомолец-шамыч партий историйым эреак тунемыт.

Тыгай сай факт-шамычым шуко ончыкташ лиеш. Туге гынат, тачысе кечылан республикыштына комсомол коклаште партийный пропаганда неудовлетворительный состоянийыште улеш. Ятыр районлаште ВЛКСМ райком-шамычын агитаций да пропаганда паша дене эреак действоватлыше комиссийышт комсомолец-шамыч коклаште партийный пропагандым виянгдаш, партийный пропагандын качествыжым нолталаш чимогай мерым огыт ыште. А райкомол секретарьшамыч партийный пропаганда паша деч корангын, жапым тӱрлӧ текущий паша дене эртарат.

Моркинский районышто комсомол коклаште партийный пропаганда путырак начар состоянийыште улеш. „Вторая пятилетка“ колхоз пеленсе комсомольский организацийыште 11 комсомолец уло. Но нунын кокла гыч тачысе кечылан ик комсомолецат политический шинчымашыжым нолташ ок тырше. Даже комсомольский организацийын секретарьже Семенова йолташ шкежат партий историйым ок тунем. „Йошкар Октябрь“ колхоз пеленсе комсомольский организацийын погынымашыже комсомолец-шамычын политический шинчымашыштым нолталыме нерген вопросым ятыр гана обсуждатлены, ценный решенийым луктыныт. А пропаганда паша тошто семынак начар состоянийыште улеш, комсомолец-шамыч теоретический шинчымашыштым нолташ огыт тырше.

Кызыт районлаште комсомольский активын погынымашыже эртаралтеш. Кажне районысо комсомольский актив погынымаш ончылно шогышо задача: комсомол коклаште партийный пропагандым шындымаште улшо чыла ситыдымаш-шамычым тӱжвак луктошлан большевистский критика ден самокритикым кӱш нолташ да ончыкыжым комсомолец-шамыч коклаште партийный пропагандым виянгдаш, тудын качествыжым эреак нолташ конкретный мерым ышташ кӱлеш.

УВЕРТАРЫМАШ

9 декабрьыште 7 час кастене парткабинетеш тыгай ончышаш паша дене оласе комсомольский активын погынымашыже эртаралтеш:

1. „ВКП(б) историй краткий курсым“ лукмылан лийын партийный пропагандым шындыме нерген“ ВКП(б) ЦК-ын 1938 ий 14 ноябрьысе пунчалжым шуктымаш.

Активын погынымашышкыже ӱжылтыт: ВЛКСМ горком пленумын членжешамыч да пленум членышке кандидатшамыч, первичный комсомольский организаций-шамычын секретарьышт да нунын заместительышт, пионер вожатыйшамыч.

ВЛКСМ Йошкар-Олинский горком.

Йошкар-Оласе Н. Бабушкина лӱмеш аэроклубыш тунемаш пуртымо комсомолец-шамыч.

Снимкыште (шола гыч пурлашке): А. С. Резвых, И. С. Вырыпаев, И. С. Невский, В. И. Ураков да И. П. Порфирьев йолташ-шамыч.

Фото М. Чуршуковын.

ВЛКСМ ЦК-ыште

Комсомольский лыжный кросс

Йошкар Армийын XXIII идалыкше вашеш комсомольский лыжный кроссым (соревнованийым) эртарыме нерген ятыр комсомольский организаций-шамычын предложенийым ВЛКСМ ЦК обсуждатлен да приниматлен.

Кросс 1 гыч 28 февраль марте эртаралтеш. Кроссышто участвоватлаш тудо комсомолец - шамыч гына пурталтыт, кудо „Будь готов к труду и обороне“ да I ступень „Готов к труду и обороне“ значоклан лыжный але йолын коштмаш нормым сдатленыт, кросс нерген положений дене установитлыме ече дене коштмаш але лум укеан районлаште йолын коштмаш тренироватлыме минимумым шуктеныт.

ВЛКСМ ЦК первичный организаций, райком, горком, обком, крайком да союзный республикысе ЛКСМ ЦК-шамычын секретарьыштым соревнованийлан ямдылалтме жапыште ече цене массовый занятийым, переход, тактический занятий-шамычым организоватлаш обязатлен. Кросслан ямдылалтме годым комсомольский организаций-шамыч молодежым военный да физкультурный пашалан эреак ямдылалтмаш верч серьезнын пижаш да кросс тӱҥалмашеш комсомолец-шамычым 1 ступень ГТО да БГТО комплексын лыжный нормым сдатлымаш дене авалтен шуктышаш улыт.

Обком, крайком да союзный республикысе комсомолын ЦК пелен кроссым вуйлаташ 7-9 еҥ деч утла огыл составан оргкомитет-шамыч ышталтыт. Тыгак оргкомитетым ВЛКСМ ЦК-ыштат ыштыме. Оргкомитетым ВЛКСМ ЦК-ын секретарьже Громов йолташ вуйлата.

Кроссышто участвоватлыше эн сай комсомольский организаций-шамычлан призым, а тугак ВЛКСМ ЦК-ын да физкультура да спорт паша дене СССР СНК пеленсе Всесоюзный комитетын грамотым установитлыме. Республиканский, краевой да областной оргкомитет-шамычлан да физкультура да спорт паша дене комитет - шамычлан лыжный кроссышто первый верым налше комсомольский организаций - шамычлан приз-шамычым установитлаш кӱштымӧ.

(ТАСС).

СССР НАУК-ШАМЫЧ АКАДЕМИЙЫШТЕ

СССР-ысе калык-шамыч фольклорын сводшо

СССР Наука-шамыч Академийын Президиумжо 3 декабрьыште СССР-ысе калык-шамыч фольклор сводым издаватлаш пижаш решенийым приниматлен. Тиде трудын цельже—калык поэтический культурын поянлыкшым советский читатель кумда кругын, поэт, писатель, художник, композитор-шамычын достояннийжым ышташ.

Первояк русский фольклор свод ышталтеш. Тудо калык творчествын чыла жанржым — былиным, йомак, муро, пословица, частушка-шамычым да молымат авалта.

Сводым ыштыме пашашке Москвасе, Ленинградысе, Киевысе да моло оласе фольклорист - шамыч ушалтыт. Сводын главный редакцийжым пеҥгыдемдыме. Тудым академик А. Н. Толстой вуйлата.

Печатьыш первый том 1941 ийыште ямдылен шукталтеш.

(ТАСС).

Лыжный кросслан образцово ямдылалташ

Таза кап-кыл—теве кажне еҥын илышыштыже мо шерге. Таза кап-кылан еҥ производствыштат, социалистический родиным аралымаштат ончылно шога. Советский калык физический пеҥгыде, таза, закалятлалтше, выносливый лийже манын мемнан партий ден правительство кугун тыршат.

Айдемын кап-кылжым пеҥгыдемдымаште, тудын ловкостьшым, смелостьшым виянгдымаште лыжный спорт ик эн кугу верым налын шога. Лыжный спорт населенийын военный пашалан тунылтымаште путырак кугу значенийым иметла. Сандене мемнан элыште лыжный спортым массовый движенийым шарашлан серьезный вниманийым ойырымо. Кызыт Карело-Финский республикысе, Горьковский, Архангельский, Молотовский областьласе комсомолец-шамыч заочный лыжный соревнованийым эртараш ямдылалтыт. Моло республикласе, областьласе комсомолец-шамычат, тугак мемнан республикысе комсомольский организаций заочный лыжный соревнованийым эртараш ямдылалтыт.

Шукерте огыл ВЛКСМ ЦК Йошкар Армийын XXIII идалыкше лӱмеш комсомольский лыжный кроссым (соревнованийым) эртарашлан ятыр комсомольский организаций-шамычын предложенийыштым приниматлен. Комсомольский лыжный кросс 1941 ий 1 гыч 28 февраль марте эртаралтеш.

Кроссым эртарыме нерген положений кажне комсомолец ончылан пеш кугу требованийым шында. Ме таче „Рвезе Коммунист“ газетеш тиде положенийым печетлена. Республикысе чыла комсомольский организаций-шамычын задачышт: **лыжный кроссым эртарыме нерген положенийым кажне комсомолецын сознанийышкыже шукташ да комсомольский лыжный кроссым эртараш образцово ямдылалташ.**

Лыжный кросслан ямдылалтмаште группорг, комсорг, комсомольский комитет-шамычын секретарьышт ӱмбак пыштылтеш, манын ВЛКСМ ЦК шке решенийыштыже ончыктен. Кросслан ямдылалтме занятий расписаний почеш точно эртаралтшаш. Занятийым эртарымаште кажне комсомолец пеҥгыде дисциплиным ончыкташ обязан.

Мутат уке, комсомольский организаций-шамычын руководительышт лыжный кроссым эртарымын значенийжым умлат да тиде кроссым эртарымашке комсомолец-шамычым, несоюзный молодежым кумдан мобилизоватлат.

Комсомолец ден комсомолка-шамыч, ечым шогалза, ече дене кошташ тунемза, Йошкар Армийын XXIII идалыкше лӱмеш лыжный кроссլан виян ямдылалтса!

Жапым веселан эртарат

„Красный кустарь“ колхозын членжешамыч (Звениговский район, Кужмарский сельсовет) шке яра жапыштым красный уголокышто культурно да веселан эртарат. Красный уголокышто ГСО ден ПВХО значкист-шамычым ямдылыме кружок арнялан кум гана занятийым эртара. Кружокын занятийышкыже 24 еҥ коштеш.

Красный уголок пеленсе колхозный библиотекыште 460 экземпляр тӱрлӧ книга уло. Книгам утларакше колхозный молодежь ден тунемше-шамыч лудыт.

А. Петров.

90

ТЕВЕ ТЫГАЙ ЛИЙМАН

Звениговский район Кужмарский неполный средний школын учительже Григорий Филиппович Иванов йолташ шке сай пашаж дене ятыр енглан палыме лийын.

Тудо шкенжын туныктымо первый классыштыже 1 чырыкыште успеваемостьым 85 процентыш, посещаемостьым 99,7 процентыш шуктен. Иванов йолташ туныктымо пашам эреак общественный паша дене кылда. Школышто старший пионервожатыйлан ышта. Пионер-шамыч коклаште пашам моштен организоватлымыжлан лийынак, пионер-шамыч радам, кудшо ий дене тангастарымаште, 34 енглан ешаралтын. Нунын кокла гыч ятырже: Лакодименко, Марков, Прусова, Майоров да молат отлично гына тунемыт.

Перерыв годым да моло яра жап годымат Иванов йолташ тунемше - шамыч коклаште тӱрлӧ модышым организоватла, беседым эртара. Пытартыш жапыште йоча-шамычлан „Как Ленин беседовал с одной тетушкой", „Рассказы о Ленине", „Старинное слово", „Как Петр первый составил алфавит" да моло тӱрлӧ ойлымаш-шамычымат йӱкын лудын. Тыгак международный положений дене чӱчкыдын информацийым эртара.

Тиддеч посна Иванов йолташ Звениговский райкомол пленумын членже. Райкомолын порученийжым эреак шке жапыште да аккуратно шуктен толеш. Тудо Кужмарский сельсоветысе 4 комсомольский организацийыште М. И. Калинин йолташын „Коммунистический воспитаний нерген" докладшым да „ВЛКСМ член ден кандидат-шамычым учетыш валме нерген инструкцийым" тунеммашым эртарен.

Иванов йолташ ятыр комсомольский организацийын пашаштыже практический полышым пуэн. „Вележ" колхоз ден Калинин лӱмеш колхоз пеленсе комсомольский организаций-шамычын пашаштымат Иванов йолташ йол ӱмбак шогалташ полшен. „Вележ" колхозышто тений марте 1 комсомолец гына ыле гын, кызыт 5 комсомолец шотлалтеш. Комсомольский погынымаш-шамычат шке жапыште эртаралтыт.

Тыгак отчетно-сайлымаш погынымаш деч вара Иванов йолташ Кужмарский кустысо комсомольский организаций-шамыч дене 3 гана семинарым эртарен. Тыште комсомольский организаций-шамычын ончыкылык пашашт нерген вопросым келгын лончылымо.

Адак тудо школышто самырык тракторист - шамычын кружокым организоватлен. Тыште 29 пионер тунемеш. Кызыт марте 9 занятий эртаралтын.

Райкомолын порученийже почеш Иванов йолташ Нуктужский начальный школышто учебно-воспитательный пашам кузе шындымым терген налын да тергымын результатше нерген райкомолын шукерге огыл лийше бюрошыжо ойлен. Школышто учебно-воспитательный пашам саемдышаш верч бюро конкретный мероприятийым эртараш решитлен.

Тидын дене пырляк Иванов йолташ шкенжын идейно-политический шинчымашыжымат эреак кӧлтен шога. Кызыт тудо ВКП(б) историйым средний звено дене тунем пытарен, высший звено дене 8 главам тунемеш. Эреак газета ден журналым лудын шога.

Педагогический институтышто исторический факультетын I курсыштыжо заочно тунемеш.

И. Казаков.

Учитель—общественник

Эркан-Солинский начальный школын (Ново-Тор'яльский район, Кузнецовский сельсовет) учительже Ф. П. Веденькин йолташ 19 ий пашам ышта. Тудын туныктен лукмо учевикше-шамыч кокла гыч ятырже красноармеец, учитель лийыныт, государственный аппаратлаште пашам ыштат.

Веденькин йолташ тений тиде школышто 1-ше ден 3-шо классым туныкта. Тунемме ий тӱгалтыш гычак пашам моштен организоватлымыжлан кӧра, йоча-шамыч школышко кечекодыде коштыт, нуно сай да отлично тунемыт.

Веденькин йолташ туныктымо паша деч посна „Какшан" колхозышто агитатора орлан ышта. Колхозник-шамыч коклаште международный положений нерген беседым эртара, газетым йӱкын лудеш. Колхозник-шамыч тудым пагалат, ойлымыжым йӧратен колыштыт.

П. Яшметов.

18 ий туныктымо пашаште

Вера Степановна Николаева йолташ 18 ий туныктышылан ышта. Кызыт Николаева йолташ Весьшургинский средний школышто (Моркинский район) 2-шо классым туныкта. Тудын уло вийым, моштымашым пыштен пашам сай ыштымыжлан лийынак 2 шо класс Весьшургинский средний школышто ик ончыл класслан шотлалтеш да школын куснышшо йошкар знамяжым шке кидыштыже пенгыдын куча.

Николаева йолташ эрдене школышко толешат, урок тӱналме деч ончыч йоча-шамычын урокшым ямде улмыштым проверятла, южыжлан кӱлеш полышым пуа. Йоча-шамыч дене кажне перерыв годым модышым организоватла, эр еда политинформацийым эртара. Урокышто иктаж тунемшын умлыдымо вопросшыжо кодеш гын, тудлан урок деч вара угыч умылтара.

Классыште отличник-шамычат шенгелан кодшо йолташыштлан эреак полшат.

Теве отличник В. Николаев начар тунемше В. Романовлан урок деч вара эреак полшен, умлыдымо вопрос-шамычым умылтарен шоген. Садланак вет Романоват кызыт сай тунемше радамыш лектын.

Йоча-шамыч сай тунемше лийышт манын Николаева йолташын тыршымыжлан да тиде пашашке чыла тунемшым мобилизоватлен моштымыжлан кӧра 2-шо классыште 24 тунемше гыч ик неуспевающият уке, 14 отличник ден ударник шотлалтеш.

А. Иванов.

Семенова йолташ деч примерым налза

Шиньшинский средний школышто (Моркинский район) 4 ий годсек М. С. Семенова йолташ туныкта.

Тений тувемме ий тӱналме годым Семенова йолташын туныктымо классыштыже дисциплинат кӱлеш кӱкшытыштӧ огыл ыле, занятийыш вараш кодын толмаш, лиеден. Но тудо чыла ситыдымашым пытарашлан уло вийже, моштымыжо дене пижын. Тиде пашашке Семенова йолташ пионерский ден комсомольский организацийымат, тунемшешамычын родительыштымат шупшын моштен. Родитель-шамыч дене тудо пенгыде кылым кучен, нувын деке чӱчкыдын коштын. Тидын дене кажне тунемшын мӧнгысӧ условийжым, уроклан кузе ямдылалтмыжым, нунын школа деч ӧрдыжсӧ поведенийыштым пален налын. Тидыже Семенова йолташлан учебно-воспитательный пашам саемдашыже пеш кугун полшен. Икымше чырыкыште тудын классыштыже посещаемость 98,6 процентыш шуын. Урокыш опоздатлымашымат йӧршеш пытарен.

Кажне тунемше деке индивидуально подходитлен моштымыж дене успеваемостьымат кӱлеш кӱкшытыш кӧлталме. Классыште 20 ен сай да отлично гына тунемеш.

Семенова йолташ педагогический пашажым общественный паша дене кылда. Тудо партийный организацийын ик активный членже улеш. Мастар педагог да активный общественница улмыжланак тудо Шиньшинский сельсоветын депутатшылан сайлалтын.

В. Байдуков.

Комсомолыш пуртымо вопрос дене утларак заниматлаш

Звенигово. Районысо посна комсомольский организаций-шамыч ончыл молодежым комсомол радамышке пуртымаш паша дене шагал заниматлат. Садланак район мучко несоюзный молодежым комсомолыш пуртымаш пеш начарын кая. Посна комсомольский организаций-шамыч комсомолыш пуртымо пашашке пеш куштылгын гына ончат, садланак ВЛКСМ уставым нарушатлымашат лиеда.

Теве Красногорский (секретарь Новикова) да Кокшамарский средний школашамыч пеленсе первичный комсомольский организацийлаште комсомол радамыш пуртымо енгын анкетыже тудын общественный паша ыштымашыжым, погынымашын протокольный номержым огыт ончыкто.

Исменецкий да Красногорский неполный средний школлаште комсомол радамышке 14 вияш тунемшешамычым пуртен, ВЛКСМ уставым нарушатленыт.

„Великий путь", Буденный лӱмеш колхоз пеленсе, районный связь контора пеленсе первичный комсомольский организацийлаште несоюзный молодежым комсомол радамышке пуртымо деч ончыч ВЛКСМ программа ден уставым огыт умылтаре.

Калинин лӱмеш колхоз пеленсе первичный комсомольский организацийын секретарьже Андреевын комсомол радамышке пуртымо пашашке большевистский чуткостьшо уке. Садланак шукерте огыл тиде комсомольский организаций комсомолыш Кужмарский неполный средний школышто тунемше Алексеевым тудын дисциплиныжым, тунеммашыжым пален налде пуртен. Алексеев школышто начар туаемын, тудымак хулиганитлымыжлан кок гана школа гыч луктащ вопросым шындыме. ВЛКСМ райкомлан тиде йонлышым тӧрлаташ верештын.

Чыла тиде факт-шамыч ВЛКСМ райком велым несоюзный молодежым комсомол радамышке шупшмо паша дене начар заниматлымашым ончыкта. ВЛКСМ райком ты мартеат тиде вопрос дене первичный комсомольский организаций-шамычын секретарьыштлан кӱлеш указанийым да полышым пуэн огыл.

Ончыкыжо ВЛКСМ райкомлан да первичный комсомольский организацийшамычын секретарьыштлан молодежым комсомолыш пуртымо паша дене кӱлеш семын заниматлыман. Комсомол радамыш молодежын ушалтмыжым, практический пашаште проверятлыме ен-шамычым гына пранниматлаш кӱлеш.

Ив. К.

Масса деч ӧрдыштӧ

Калык коклаште культурым шарен шогымаште лудмо пӧрт-шамычын рольышт пеш кугу. Туге гынат, ятыр лудмо пӧрт вуйлатыше-шамыч тидын нерген але кӱлеш семын шоналтен огытыл. Садланак вет нуно шке пашаштышт масса дене кылдалт огыт шого.

Теве Ронгинский районысо Мумзерский лудмо пӧртат тыгаяк. Тыште кызыт мартеат порядокым ыштен шуктымо огыл. Газета, журнал, книга-шамыч пеш шагал да тоштемше велэ. Садланак тышечын пеш шагал ен книгам налын лудын шога. Радиоприемникым налмылан ынде кок ий эртыш, но тудым кызыт мартеат установитлыме огыл, пусакыштак шинча. Лудмо пӧрт вуйлатыше А. Усова йолташ шке пашаж деч да колхозный молодежь деч ӧрдыштӧ шога. Тудын колхозлашке лектын агитационно-массовый пашам ыштымыжым, колхозный пырдыж газета редколлегий шамычлан практический полыш пумыжым ужаш ок лий. Колхозный пырдыж газета-шамыч юбилейный пайрем годым гына луктылтыч. Усова йолташ шке йырже активым чумыраш ок тырше. Лудмо пӧрт пелен нимогай самодеятельный кружокым, добровольный общественный организоватлыме огыл. Кугуен-шамычым туныктымаштат нимом ок ыште.

Тыгай положенийым умбакыже чыташ ок лий, Ронгинский РОНО ден Мумзерский сельсовет тиде ситыдымашым кӱчык жапыште тӧрлаташлан Усова йолташлан практически полшышаш улыт.

Д. Куклин.

Комсомолец-шамыч виян полшышт

Мари-Турекский районысо посна комсомольский организаций-шамыч колхозный ферма-шамычым комплектоватлаш кугун полшат. Киров лӱмеш колхозышто комсомолец-шамычын колхозный масса коклаште массовый умылтарымаш пашам кумдан шарымышт дене колхозник - шамыч уто волыкыштым фермылан ужалышт. Кызыт колхозын чыла 5 животноводческий фермыжым тӱрыс комплектоватлыме. Кызыт колхозын фермылаштыже 94 вуй тӱкан шолдыра волык, 50 вуй сӧсна, 91 вуй шорык уло.

Волыклан кормым теле жаплан ситышын ямдылыме.

А. Сергеев.

Йошкар Армийын XXIII-шо идалыкше лӱмеш комсомольский лыжный кросс (соревнований) нерген

ПОЛОЖЕНИЙ

1. Цель ден задача-шамыч

1. Йошкар Армийын XXIII-шо идалыкше лӱмеш комсомольский лыжный кросс (соревнований) шке ончыланже тыгай задачым шында:

а) ГТО комплекслан нормым ече дене (лумдымо районлаште — йолын) сдатлымашке комсомолец-шамычым кумдан шупшаш да комсомолец-шамычын маршевой ден лыжный ямдылалтме качествыштым ончыкылаже эше утларак пенгыдемдаш;

б) комсомолец-шамычым ече дене, йолын кошташ ямдылыме пашам развиватлымаште районысо, оласе, областьысе сай первичный организацийым пален налашлан соревноватлымаш;

в) комсомолец-шамычым ече дене (йолын) кошташ ямдылыме пашан состояннийже почеш областьысе, крайысе, республикысе комсомолын эн сай районный, городской организацийым да СССР-ысе эн сай областной, краевой, республиканский организацийжым пален налмаш.

2. Кроссым эртарымашын жапше ден верже

Йошкар Армийын XXIII-шо идалыкше лӱмеш комсомольский лыжный кросс 1941 ий 1 февраль гыч 28 февраль марте эртаралтеш. Первичный комсомольский организаций-шамыч коклаште соревнований район еда эртаралтеш. (Районный деленийым иметлыдыме олалаште—ола еда). Сельский верлаште райком-шамычын пунчалышт почеш комсомолын первичный организацийже-шамычын кустовой соревнованийымат эртараш лиеш.

Кроссым (соревнованийым) эртарыме жапым да верым оргкомитет-шамыч комсомолын райком да горкомжо шамычын военно-физкультурный комиссийышт физкультура да спорт паша дене комитет-шамыч дене пырля установитлат.

Дистанций тӧрсыр верласе условийлаште ойыралтеш.

3. Кроссым эртарымашым вуйлатымаш

Комсомольский лыжный кроссым эртарымашым ВЛКСМ ЦК пелен ыштыме оргкомитет вуйлата.

Кросслан (соревнованийлан) ямдылалтмашым да эртарымашым верлаште комсомольский организаций шамыч ден физкультура да спорт паша дене комитет-шамыч вуйлатат.

Обком, крайком да союзный республикласе комсомолын ЦК пелен 7—9 еган оргкомитет-шамыч ышталтыт, тышке пурат: оргкомитетын секретарьже (первый секретарь), председательын заместительже (физкультура да спорт паша дене комитетын председатель), комитетын членже-шамыч. Оргкомитетын составшым комсомолын обком, райком бюрожо, союзный республикласе комсомолын ЦК утверждатлат.

Соревнованийлан ямдылалтмаш да эртарымаш верч районлаште да олалаште военно-физкультурный комиссий-шамыч отвечатлат. Судейский коллегий-шамыч физический культура да спорт паша дене комитет-шамыч дене ойыралтыт да пашам нунын контрольышт почеш ыштат.

4. Кроссын программыже

Ече дене кошташ ямдылалтмаш дене комсомольский соревнований I ден II ступень ГТО комплексыште да БГТО комплексыште ончыктымо дистанций дене эртаралтеш.

Лум укеан районлаште ече дене коштмаш соревнованийым ГТО комплексыште ончыктымо норматив почеш йолын коштмаш дене вашталталтеш.

I ступень ГТО комплекс гыч норматив-шамыч

Испытанийын видше-шамыч	пӧр'енг-шамыч	Ӱдрамаш-шамыч		примечаний
	17—30 ияш	17—25 ияш	26—32 ияш	
10 километрыш ече дене	1 час 05 м.	—	—	
3 километрыш ече дене	—	22 мин.	23 мин.	
25 километрыш йолын коштмаш	5 час	—	—	
15 километрыш йолын коштмаш		3 час 30 м.	3 час 30 м.	

II ступень ГТО комплекс гыч норматив-шамыч

Испытанийын видше шамыч	Пӧр'енг-шамыч		Ӱдрамаш-шамыч			
	18—30 ияш		18—25 ияш		26—32 ияш	
	сдатлыме	отлично	сдатлыме.	отлично	сдатлыме	отлично
20 километрыш ече дене	2 час	1 ч 50м	—	—	—	—
5 километрыш ече дене	—	—	35 м.	32 м.	38 минут.	
35 километрыш йолын коштмаш	8 ч.	8 ч.	—	—	—	—
25 километрыш йолын коштмаш	—	—	6 ч.	6. ч.	6 час.	

БГТО комплекс гыч норматив-шамыч

Испытанийын видше-шамыч	15—16 ияш самырык-шамыч		15—16 ияш ӱдыр-шамыч	
	сдатлыме	отлично	сдатлыме	отлично
5 километрыш ече дене	33 ч. м.	30 м.	—	—
3 километрыш ече дене	—	—	23 м.	21 м.
10 километрыш йолын коштмаш	2 ч. 20 м.	2 ч. .20 м.	2 ч. 20 м.	2 ч. 20 м.

Примечаний: 1). 20 километран дистанцийыш кӱлеш семын ямдылалт шушо да сай тазалыкан 17 ияш самырык-шамыч гына колталтыт.

2). Тыште ончыктымо дистанций деч посна ГТО комплексын моло лыжный нормыж денат соревнованийым организоватлаш разрешитлалтеш.

5. Соревнованийын участникше-шамыч

Комсомольский лыжный кроссышто (соревнованийыште) участвоватлымашке заводласе, фабрикласе, учрежденийласе, вуз да техникумласе, колхозласе, МТС-ласе, ремесленный училищыласе, фабрично-заводской обучений школласе, неполный средний да средний школласе чыла первичный комсомольский организаций-шамыч допускатлалтыт. Кажне комсомолец да комсомолка, тыгай требованийым шуктат гын, соревнованийыште участвоватлаш правам иметлат:

а) 1 ступень ГТО значоклан ече дене але йолын коштмаш дене нормым сдатлаш.

б) 1940—41 ийыште соревнованийлан ямдылалтме жапыште ече дене тренировочный минимумым эрташ:

пӧр'енг-шамыч—70 километрыш,

ӱдрамаш-шамыч—40 километрыш,

17 ияш марте ийготан самырык-шамыч—50 километрыш,

ӱдыр-шамыч — 30 километрыш.

Примечаний: Ече дене коштмо тиде минимум гыч йолын коштмашым эртараш лиеш: пӧр'енг-шамычлан—25 клм., ӱдрамаш-шамычлан—15 клм., самырык-шамычлан—15 клм., ӱдыр-шамычлан—10 клм.

в) лум укеан районлаште тренировочный минимумым йолын коштмаш дене эртыман:

пӧр'енг-шамыч—60 клм.
ӱдрамаш-шамыч—35 клм.
самырык-шамыч—40 клм.
ӱдыр-шамыч—20 клм.

Тренировочный походлаште пенгыде дисциплина лийман (строй, команда, командирлан йӱк лукдеак подчинятлалтмаш, занятийыш точно толмаш).

6. Заявка-шамыч

Комсомольский лыжный кроссышто участвоватлашлан комсомольский организаций-шамыч заявкым ВЛКСМ райкомыш да горкомыш пуат.

Заявкым пумаш срокым верлаште установитлалтеш.

Заявкым комсомол комитетын секретарьже да врач подписыватлат.

Заявкым военно-физкультурный комиссий-шамыч приниматлат да ончат.

Примечаний: Врач уке верыште заявкым фельдшер подписыватла.

Заявкын формыжо

„Йошкар Армийын XXIII-шо идалыкше лӱмеш комсомольский лыжный кроссышто участвоватлашлан . . . . районысо (оласе) комсомольский организаций деч заявка".

Организацийыште ВЛКСМ член да кандидат чылаже. . .

Кроссышто участвоватлашлан . . . . . енгым . . клм. дистанцийыш колташ йодына.

команда-шамычын почела №№-лашт	Фамилий, лӱм, ача лӱм	Пол	Шочмо ий	ГТО значоклан ече дене (йолын коштмо) нормым сдатлен	Тренировочный минимумым шуктымо верген километр шот дене палым ыштымаш
1 №	Иванов А. П.	пӧр.	1915	1 ст. ГТО	70 клм.
„	Сидоров И. П.	пӧр.	1916	„	75 клм.
„	Петров А. П. . . . . . . да тулеч молат.	пӧр.	1917	„	80 клм.
2 №	Иванова Л. П.	ӱд.	1915	„	40 клм.
„	Федорова М. А. . . . . . да тулеч молат.	ӱд.	1916	„	45 клм.

Подпись-шамыч: ВЛКСМ комитетын секретарь. . . . . .
Врач. . . . .

Примечаний: Участник-шамычын спискыштым кроссын кажне дистанцийлан посна пуалтеш.

7. Соревнованийым организоватлымаш

Первичный комсомольский организаций-шамыч участник-шамычын составым пӧр'енг, ӱдрамаш да самырык-шамыч командылан шеледат. Команда-шамычым первый тренировочный занятий тӱналмашеш ыштат. Командыште 5 енг лиеш. Команда-шамычын командирыштым ямдылалтмашын первый кечыже гычак ойыраман да кроссым (соревнованийым) эртарымешке команда пелен пенгыдемдыман.

Соревнованийлан ямдылалтме жапыште первичный комсомольский организаций-шамыч, военно-физкультурный комиссий-шамыч, оргкомитет-шамыч да физкультура да спорт паша дене комитет-шамыч, тыгай ямдылалтмаш мероприятийым эртарат:

а) молодежын массовый лыжный соревнованийым организоватлат;

б) эн сай лыжниклан первичный комсомольский организацийын, районын, олан соревнованийым эртарат;

в) комсомолец-шамычын шкаланышт ечым да моло спортивный инвентарьым налмашым организоватлат;

г) комсомолец-шамычын ечым шке ямдылыме инициативыштым чыла семынат поддерживатлен, местный промышленностьын предприятийлаште ечым ыштен лукмашым утларак кумдан шарат;

д) соревнованийын участникше-шамычлан медосмотрым да кросс годым нунылан медобслуживанийым обеспечиватлат;

е) соревнованийым эртарымаш порядокым утверждатлат да кроссым (соревнованийым) ямдылалтын эртарымашлан контрольым обеспечиватлат: командым комплектоватлымаш, командир-шамычым ойырымаш да утверждатлымаш, тренировочный минимумым шуктымаш да тулеч молат;

ж) кроссым эртарашлан судейский коллегийым ыштат;

з) соревнованийым эртарымашын верже ден жапше верген комсомолец-шамычлан кумдан информироватлат;

и) дистанцийын разметкыже чынг улмашым да соревнованийлан контрольситышын улмым проверятлат.

8. Зачет

Зачет командын вич членже дене личнокомандный семын эртаралтеш. Командын членже-шамыч гыч иктыже ГТО-н кӱлеш нормышкыжо шуктен огыл гын, чыла пятеркыжат шке первичный комсомольский организацийжын показательже-шамычын зачетышко ок логал.

(Мучашыже 4-ше страницыште).

91

Йошкар Армийын XXIII-шо идалыкше лӱмеш комсомольский лыжный кросс (соревнований) нерген ПОЛОЖЕНИЙ

МУЧАШ

Соревнованийыште участвоватлыше, II ступень ГТО нормым шуктышо-шамычлан, II ступень ГТО значоклан нормым сдатлымылан шотлалтеш.

Первичный комсомольский организацийын соревнованийыште участвоватлыме результатше-шамычын оценкышкыже тыгай показатель-шамыч пурат:

1. Первичный комсомольский организацийын улшо чыла составше гыч соревнованийыште участвоватлыше комсомолец-шамычын процент.

2. Соревнованийыште участвоватлыше, зачетыш пуртымо-шамыч дене погымо процентын шотшо.

а) I ступень ГТО нормышко шуктышо-шамычын процент.

б) II ступень ГТО нормышко шуктышо-шамычын процент.

в) БГТО нормышко шуктышо-шамычын процент.

примечаний: II ступень ГТО нормым сдатлыше-шамычлан процент кок гана кугемдалтеш.

Мутлан: **„Стрела“ завод.**

1. Чылаже 2000 комсомолец.

500 еҥ участвоватлен—25 процент.

2. I ступень ГТО нормышко 100 еҥ шуктен—20 процент.

3. II ступень ГТО нормышко 125 еҥ шуктен.

25% x 2 — 50%

Организаций чылаже пога — 95 процент.

Библиотечный институт

1. Чылаже 100 комсомолец.

Соревнованийлаште 100 еҥ участвоватлен—100 процент.

2. I ступень ГТО нормышко 25 еҥ шуктен—25 процент.

3. II ступень ГТО нормышко 50 еҥ шуктен

50% x 2 — 100%

Организаций чылаже пога — 225 процент

Районный, городской, областной, краевой да республиканский физкультура комитет-шамыч кроссышто (соревнованийыште) эн сай верым налше первичный, районный, городской, областной комсомольский организаций-шамычлан приз-шамычым да грамота-шамычым ыштат.

Кроссын (соревнованийын) итогшо печатеш увертаралтеш.

9. Кроссын итогшо-шамычым ыштымаш

Соревнованийыште погымо процент-шамычым шотыш налын, военно-физкультурный комиссий ден оргкомитет-шамыч первичный организацийын районышто, олаште валме верыжым палат.

№№	Первичный организацийын лӱмжӧ	Комсомолец-шамычын шот	Кроссышто участвоватлыше комсомолец-шамычын шот	Кроссышто участвоватлыше-шамычын процент	Комплексын нормыжым шуктеныт: I ст. ГТО	II ст. ГТО	БГТО	Районышто налме вер
1	Лепсе завод . .	500	400	80%	110	130	30	2-шо вер
2	„Калибр“ завод	200	200	100%	100	80	10	1-ше вер

Примечаний: неполный, средний школласе, ремесленный, железнодорожный училищыласе да ФЗО школласе первичный организаций-шамычын лыжвый (йолын коштмаш) ямдылалтмашышт тиде организаций-шамычын группа дене посна ышталтеш.

Районный, городской военно-физкультурный комиссий-шамыч кроссым эртарымеке кум кече деч вараш кодде кӱшнӧ шогышо оргкомитетышке отчетым пуат.

Областной, краевой да республиканский оргкомитет-шамыч ВЛКСМ ЦК пелен оргкомитетышке установитлыме форма дене сведенийым да докладной запискым 1941 ий 10 март деч вараш кодде пуат.

Отчетностын формыжо

. . . . . . деч . . . .

ВЛКСМ обкомын оргкомитетшылан.

ЙОШКАР АРМИЙЫН XXIII-ШО ИДАЛЫКШЕ ЛӰМЕШ ЛЫЖНЫЙ (ЙОЛЫН КОШТМАШ) КОМСОМОЛЬСКИЙ КРОСС НЕРГЕН ОТЧЕТ

1. Первичный организаций - шамыч чылаже . . . . . . тушто комсомолец-шамыч . . . .

2. Соревнованийыште . . . . первичный организаций-шамыч участвоватленыт.

3. Кроссышто участвоватлыше комсомолец - шамычын шот . . . . %

4. Лыжный (йолын коштмаш) соревнованийыште результатым овчыктышо комсомолец-шамычын шот.

а) I ступень ГТО нормым . . . . . . еҥ шуктен . . . . %

б) II ступень ГТО нормым . . . . . еҥ шуктен . . . . %

в) БГТО нормым . . . . . . еҥ шуктен . . . . %

Чылаже . . . еҥ . . . %

Кроссышто (соревнованийыште) эн сай верым налше комсомольский организаций - шамыч ВЛКСМ ЦК-ын да физкультура да спорт паша дене СССР СНК пелене Всесоюзный комитетын призше-шамыч да грамотыже-шамыч дене награждатлалтыт.

Суслонгерский лестранхозысо шпалозаводын кочегарже, стахановка А. В. Егорова йолташ. Тудо производственный нормым 134 процентлан тема.

Фото М. Чуршуковын.

Конституцийын текстшым курымла мучкылан арален кодымо

СССР Наука-шамыч Академийын документ - шамычым консервироватлыше да реставрироватлыше Ленинградский лабораторийыштыже ӱмаште СССР Конституцийын руш йылме дене текстшым курымла мучкылан арален кодашлан ямдылалтме пашам ыштыме ыле.

Конституцийын пӱтынь текстшым ныл сантиметрат пелэ кумдык да куд сантиметр кужут пластинкеш пуртымо. Пластинкым пич петырен ушымо кок слой специальный чоткыдо янда коклаште пеҥгыдемден пыштыме. Тиде микродокументым микроскоп да специальный приспособлений полшымо дене гына лудаш лиеш.

Кызыт СССР Конституцийын текстшым возымын пластинка СССР Наука-шамыч Академийын Президиумыштыжо аралалтеш.

Йошкар-Оласе связь управленийын примерный стахановецше, техник-практик комсомолец В. В. Егоров йолташ.

Фото М. Чуршуковын.

Калинин йолташын докладшым тунемыт

Ново-Тор'яльский район, Кузнецовский сельсоветысе колхоз - шамыч пеленсе комсомольский организацийлаште Калинин йолташын Москва оласе партийный активын 1940 ий 2 октябрьыште лийше погынымашешыже коммунистический воспитаний нерген ыштыме докладшым тунемыт. Тидлан сельсовет пеленсе партийный организаций кажне комсомольский организацийыш коммунист-шамычым прикрепитлен.

Тачысе кече марте „Чолга шӱдыр“, „У вий“, „У пасу“ колхоз пеленсе комсомольский организацийлаште ик занятий гыч эртарыме, занятийыш несоюзный молодежь да илалше колхозник-шамычат коштыт.

Теве Ленин лӱмеш колхоз пеленсе комсомольский организацийын шукерте огыл лийше занятийышкыже комсомолец-шамыч дене пырля 9 колхозник толын ыле.

А. Ермаков.

Премийым налын

Параньгинский район Куракинский почтовой отделенийыште письмоносецлан М. Бурков ышта. Тудо Ирмучашский сельсоветысе „Ирмучаш“, „У саска“, „Венера“ колхоз-шамычым обслуживатла. Бурков йолташ IV кварталлан 200 экземпляр газетым да журналым шарен—подписной планым эртарен темен. Тудо газетым, журналым, письмам керек кунамат жапыштыже шалата.

Пашам сай ыштымыжлан Бурков йолташым Куракинский почтовой отделений 50 теҥге окса дене премироватлен.

А. Богданов.

Трудовой дисциплиным нарушатлышылан комсомолышто вер лийман огыл

Отчетно-сайлымаш погынымаш годым „У Кой-Сола“ колхоз пеленсе первичный комсомольский организацийын секретарьжылан (Сернурский район) трахсестра Д. П. Вшивцева йолташым сайлышт. Но Вшивцева йолташ комсомольский организацийын пашажым саемдышаш верч вимат ок тырше. Комсомольский организацийын паша планже уке, комсомолец - шамыч ВКП(б) историйым огыт тунем; нунын дене нимогай умылтарымаш пашат ок ышталт. Сайланак комсомолец-шамыч кокла гыч Дудан ден Старцева СССР Верховный Совет Президиумын 1940 ий 26 июньысо Указшым нарушатленыт. Ние прогульщик-шамычын обсуждатлымашке комсомольский организаций пушкыдын подходитлен, нуным комсомол радамеш коден. Социалистический элын трудовой дисциплинкым нарушитлыше - шамычлан ленинско-сталинский комсомол радамыште вер лийман огыл.

Июльский.

Угыч 3 фермым организоватлыме

Сотнурский район Коркатовский сельсоветысе „Маш'ер“ колхозышто тений угыч овцеводческий, свиноводческий да птицеводческий товарный фермым организоватлыме. Ферма-шамычым комплектоватлаш угыч 20 шорыкым, 4 сӧсным да 60 чывым налме. Нуннылан пукшаш теле гочлан ситыше кормым ямдылыме.

С. Николаев.

Корнылан кӱым ямдылат

„Комсомолец“ колхоз (Мари-Турекский район, Олорский сельсовет) корнылан кӱ ямдылымаш планым 112 процентлан темен.

Кӱ ямдылымаште А. Беретов, А. Делянов кечаш паша нормым эре эртарен теменыт.

А. Сергеев.

Отв. редактор— И. М. САЙТИЕВ.

Э 1518 АДРЕС РЕДАКЦИИ: Мар. АССР, г. Йошкар-Ола Пограничная, дом №45. № телефона 1—36. 1-ая типография Маргосиздата.

1—1о